

การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกง
กับการจลาจลของอแลง บาติยู
Protests against the Extradition Law in Hong Kong
with Alain Badiou's Riots

พศุตม์ ห้วยลึก^{1*}
Pasut Huailuek^{1*}

¹ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา 90000

¹ Bachelor's Degree Student in Social Studies, Thaksin University, Songkhla Campus, 90000, Thailand

*Corresponding author: Email address: saikhao1997@gmail.com

(Received: March 13, 2020; Revised: June 10, 2020; Accepted: June 19, 2020)

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิหลังและช่วงเวลาของการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกง 2) วิเคราะห์การประท้วงในฮ่องกงโดยเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ว่าด้วยการจลาจลของอแลง บาติยู โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษาจากเอกสาร ผลการศึกษาพบว่า ชาวฮ่องกงจำนวนมากไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากฮ่องกงได้รับอิทธิพลในแง่การศึกษา การเมือง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจจากอังกฤษ ภายหลังกอังกฤษส่งมอบฮ่องกงให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีนในปี 1997 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนกับชาวฮ่องกงจึงปะทุขึ้น นำไปสู่การประท้วงในปี 2014 หรือที่เรียกว่า “การปฏิวัติร่ม” และล่าสุด คือ การประท้วงต่อต้านกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน อย่างไรก็ตาม การจลาจลในฮ่องกงเป็นเพียงการจลาจลแบบซ่อนเร้น เป็นการประท้วงที่ระดมกระจายโดยทั่วไป มีความหลากหลายในแง่ช่วงชั้นและสถานภาพของผู้ประท้วง แต่ยังไม่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองในฮ่องกง โดยสรุปแล้ว การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ประชาชนต่อต้านอำนาจรัฐ แต่ทว่าจลาจลดังกล่าวยังขาดอำนาจในการต่อรองกับรัฐอย่างเบ็ดเสร็จ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลฮ่องกงควรมีมาตรการผ่อนปรนในด้านที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของชาวฮ่องกง เคารพในความคิดทางการเมืองอันหลากหลายทางของชาวฮ่องกงโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงในทุกกรณี และควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจีนแผ่นดินใหญ่กับรัฐบาลฮ่องกง ในแง่ของการแทรกแซงทางการเมืองว่ามีผลต่อการสร้างจีนใหม่อย่างไร

คำสำคัญ: ร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน การจลาจล อแลง บาติยู

Abstract

This article aims to 1) study the background and timing of protests against extradition laws in Hong Kong. 2) analyze protests in Hong Kong linking to the Alain Badiou's riots. through descriptive research methods by studying the documents, The research results showed that many Hong Kong people are not part of the People's Republic of China. because Hong Kong is influenced in terms of education, politics, culture, and economy from England. After England handed over Hong Kong to the People's Republic of China in 1997, the conflict between the Government of the People's Republic of China and the people of Hong Kong erupted leading the protests in 2014, known as "Umbrella Revolution." The most recently is a protest against the law on extradition. However, the riots in Hong Kong are just latent riots. that are generally scattered protests having a wide range of levels and status of the protesters. However, it cannot lead to a change in political structure in Hong Kong. In conclusion, the protests against the extradition bill are political phenomena in which citizens oppose state power. Nevertheless, such riots still lack the power to negotiate with the state completely. The study also suggested that the Hong Kong government should have lenient measures related to the rights and freedoms of Hong Kong citizens, and respect Hong Kong's diverse political ideas without violence in all cases. Moreover, there should be the study of the relationship between mainland China and the Hong Kong government in terms of political intervention, and it affects the creation of New China.

Keywords: The Extradition Law, Riots, Alain Badiou

บทนำ

ฮ่องกง หรือ เขตเขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China - HKSAR) ตกอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลฮ่องกงกับประชาชนชาวฮ่องกงซึ่งออกมาเคลื่อนไหวบนท้องถนน องค์การนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) รายงานว่า [1] การประท้วงในฮ่องกงปะทุขึ้นในปี 2019 ซึ่งเริ่มการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลถอดถอนกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน ถ้าหากกฎหมายดังกล่าวประกาศ ก็จะมีมติให้ผู้ต้องหาถูกส่งตัวไปยังที่อื่น ๆ หรือเผชิญหน้ากับกระบวนการยุติธรรมในจีนแผ่นดินใหญ่ จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า ปัญหาในการศึกษาคือ การประท้วงในฮ่องกงอาจจะมีปมหลังที่ซับซ้อนมากกว่าประเด็นของการต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน (the Extradition Law) ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมุ่งไปยังการค้นคว้าในประเด็นของปมหลังและช่วงเวลาในการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อให้ทราบถึงเบื้องลึกของแรงจูงใจในการออกมาเคลื่อนไหวของผู้ประท้วงในฮ่องกง ทั้งนี้ หากไม่ศึกษาในประเด็นข้างต้น จะส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและไม่ครอบคลุมไปถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการลุกฮือของชาวฮ่องกง อีกทั้งผู้ศึกษามีข้อสังเกตว่า การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติในฮ่องกงมีลักษณะของการจลาจล มีการเคลื่อนขบวนมวลชน (multitude) เข้าปะทะกับรัฐ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์การจลาจลของอแลง บาติยู (Alain Badiou) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ได้อธิบายมโนทัศน์ว่าด้วยการจลาจลออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) การจลาจลที่เกิดแบบฉับพลัน 2) การจลาจลแบบซ่อนเร้น และ 3) การจลาจลที่นำไปสู่การสร้างประวัติศาสตร์ใหม่ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นความจำเป็นของการศึกษาการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงโดยวิเคราะห์ร่วมกับมโนทัศน์การจลาจลของอแลง บาติยู เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวจะสะท้อนและบ่งชี้ลักษณะและทิศทางการเคลื่อนไหวของการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับการจลาจลของอแลง บาติยู” ศึกษา ตามกรอบวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาปมหลังและช่วงเวลาของการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกง และ 2) วิเคราะห์การประท้วงในฮ่องกงโดยเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ว่าด้วยการจลาจลของอแลง บาติยู

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับการจลาจลของอแลง บาติยู” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ขอบเขตในด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับการจลาจลของ อแลง บาติยู ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1. ปมหลังและช่วงเวลาการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับการจลาจลของอแลง บาติยู

1.2. การวิเคราะห์การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับมโนทัศน์ว่าด้วยการจลาจลของ อแลง บาติยู

2) ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ทำการวิจัย ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2563

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับการจลาจลของอแลง บาติยู” ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยศึกษาจากเอกสาร และดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงตลอดจนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทสนทนาด้วยการจลาจลของอแลง บาติยู ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปมหลังและช่วงเวลาของการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงโดยเชื่อมโยงกับบทสนทนาด้วยการจลาจลของอแลง บาติยู และขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ปมหลังและช่วงเวลาของการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกง

ผลการศึกษาพบว่า ปมหลังและช่วงเวลาการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกง นอกจากจะมีสาเหตุมาจากการแก้ไขกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน ยังมีรากที่หยั่งลึกไปถึงความไม่พอใจของประชาชนส่วนใหญ่ การประท้วงอย่างสันติในขั้นต้นหลายต่อหลายครั้งจากผู้เข้าร่วมอย่างน้อยหนึ่งล้านคน ทำให้เกิดการปะทะอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่มผู้ประท้วงและตำรวจ ก่อให้เกิดวงจรความรุนแรงที่พิสูจน์ว่าเกินขีดความสามารถของรัฐบาลในการหยุดยั้ง ผู้ประท้วงเริ่มทวีความรุนแรงขึ้นและเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการใช้ความรุนแรงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือเป็นการแสดงออกถึงความไม่พอใจ ตำรวจใช้กลยุทธ์การควบคุมการจลาจลแบบดั้งเดิมที่เกิดขึ้นจากการจลาจลที่เกี่ยวข้องกับคอมมิวนิสต์ในปี 1967 โดยการประยุกต์ใช้กับกฎหมายสมัยอาณานิคม ซึ่งหลายต่อหลายครั้ง ไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างผู้ประท้วงส่วนใหญ่ที่ชุมนุมอย่างสันติและส่วนน้อยที่ใช้ความรุนแรง [2] ต้นเหตุการประท้วงเริ่มขึ้นวันที่ 13 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2019 เมื่อรัฐบาลฮ่องกงเสนอ “ร่างรัฐบัญญัติกฎหมายผู้หนีคดีและความช่วยเหลือร่วมกันทางกฎหมายในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. 2019” (Fugitive Offenders and Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Legislation (Amendment) Bill 2019) หรือ “ร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน” (the Extradition Law) โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1) แก้ไข “รัฐกำหนดผู้หลบหนีคดี” (Fugitive Offenders Ordinance: Cap. 503) ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการมอบตัวเป็นกรณีพิเศษ (ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เฉพาะที่ไม่ได้ครอบคลุมโดยการตกลงมอบตัวซึ่งเป็นเรื่องของคำสั่งตามมาตรา 3 (1)) ระหว่างฮ่องกงและสถานที่อื่น ๆ ว่าการจัดทำครั้งเดียวอาจได้รับผลกระทบตามขั้นตอนในหมวด 503 และการป้องกันเพิ่มเติมใด ๆ สำหรับการมอบตัวของบุคคลตามที่อาจมีให้โดยการเตรียมการ และ

2) แก้ไข “รัฐกำหนดความช่วยเหลือร่วมกันทางกฎหมายในคดีอาญา” (Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Ordinance: Cap. 525) เพื่อให้ข้อตกลงความช่วยเหลือทางกฎหมายร่วมกันระหว่างฮ่องกงและสถานที่อื่น ๆ นอกฮ่องกง (รวมถึงส่วนอื่น ๆ ของสาธารณรัฐประชาชนจีน) อาจได้รับผลกระทบ [3]

จากการเสนอแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ สร้างข้อวิตกและเคลือบแคลงต่อท่าทีของรัฐบาลฮ่องกงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ การตีความกฎหมายที่กว้างขวาง ไม่เฉพาะผู้กระทำความผิดในฮ่องกงหรือสาธารณรัฐประชาชนจีน เท่านั้น หากแต่หมายรวมไปถึงผู้กระทำความผิดในไต้หวัน ซึ่งรัฐบาลปักกิ่งยังถือว่าเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีน ประจวบเหมาะกับความขัดแย้งด้านอาชญากรรมของชายชาวฮ่องกงต่อหญิงคู่รักของเขาในกรุงไทเป นำไปสู่ข้อวิตกว่า ใครจะถูกส่งไปดำเนินคดีที่จีนแผ่นดินใหญ่ และด้วยเหตุผลอะไร [2] ในวันที่ 26 มีนาคม ค.ศ.2019 หัวหน้าคณะผู้บริหารระดับสูงในสภารับรองการส่งร่างรัฐธรรมนูญไปยังสภานิติบัญญัติฮ่องกง ต่อมาได้รับการตีพิมพ์ลงในราชกิจจานุเบกษาของรัฐบาลฮ่องกงเมื่อวันที่ 29 มีนาคม ร่างรัฐธรรมนูญได้รวมความคุ้มครองเพิ่มเติมที่ต้องการแก้ไขปัญหาทางธุรกิจเช่นการลดรายการความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนจาก 46 เป็น 37 และระบุว่าความผิดนั้นจะต้องถูกลงโทษมากกว่าสามปีในคุก แต่การปรับปรุงเหล่านี้พิสูจน์แล้วว่าไม่เพียงพอต่อการแก้ไขข้อกังวลที่กว้างขวางเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญ [4]

การร่างรัฐธรรมนูญส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีผลให้ประชาชนฮ่องกงออกมามีพหุวิชาชีพวิจารณ์ เดินขบวนประท้วงอย่างกว้างขวาง ขอบเขตการประท้วงเพิ่มขึ้นจาก 10,000 คนในวันที่ 31 มีนาคม เป็น 100,000 คน ในวันที่ 9 มิถุนายน (ผู้จัดการชุมนุมระบุว่ามียานพาหนะ 1 ล้านคัน) [2] ตำรวจประมาณการว่ามีผู้ชุมนุมเพียง 240,000 คน [5] โดยข้อเท็จจริงแล้ว ฮ่องกงมีกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุม เพื่อกำกับดูแลการชุมนุมให้เป็นไปโดยสงบเรียบร้อย การจัดการชุมนุมจะมีได้ต่อเมื่อผู้บัญชาการตำรวจได้รับหนังสือแจ้ง จะจัดการชุมนุม ผู้บัญชาการตำรวจอาจมีคำสั่งห้ามการชุมนุมได้ แต่สำหรับผู้ชุมนุมในที่สาธารณะน้อยกว่า 50 คน หรือในที่ส่วนบุคคลน้อยกว่า 500 คน ไม่ต้องแจ้งการชุมนุมเลย ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจมีคำสั่ง ห้ามการชุมนุม หรือกำหนดเงื่อนไขการชุมนุม ผู้จัดการชุมนุมอาจอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ [6] ดังนั้น การชุมนุมต่อต้านร่างรัฐธรรมนูญจึงเป็นพฤติกรรมกระด้างกระเดื่องต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ตำรวจได้สนใจกำลังในการเข้าสลายการชุมนุม แต่ไม่สามารถหยุดยั้งการชุมนุมที่ขยายตัวได้ ในระหว่างการประท้วง ผู้ประท้วงเรียกร้องให้ แครี หลัม (Carrie Lam) ประธานเจ้าหน้าที่บริหารฮ่องกง ปฏิบัติตาม “ข้อเรียกร้อง 5 ประการ (Five Demands)” หลังจากการเดินขบวนประท้วง Lam ได้กล่าวคำขอโทษอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของชาวฮ่องกง และได้กล่าวในภายหลังว่าจะถอนกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการเพื่อสนองข้อเรียกร้องข้อแรก แต่ได้กล่าวยั่วว่า จะไม่ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องอีกสี่ข้อ [7] ข้อเรียกร้อง ประกอบด้วย

- 1) ถอนกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ
- 2) ยกเลิกข้อกล่าวหาทั้งหมดต่อผู้ประท้วงที่ถูกจับกุม
- 3) เพิกถอนลักษณะของการประท้วงกลับเป็น "การจลาจล"
- 4) สร้างการสอบสวนที่เป็นอิสระเกี่ยวกับความรุนแรงของตำรวจ
- 5) ดำเนินการเลือกตั้งประธานเจ้าหน้าที่บริหารและสมาชิกนิติบัญญัติทุกคนด้วยคะแนนเสียงสากล

จากการศึกษาพบว่า การชุมนุมต่อต้านร่างรัฐธรรมนูญส่งผู้ร้ายข้ามแดนยังบ่งชี้ให้เห็นถึงปมหลังที่มาจากความไม่ไว้วางใจระหว่างชาวฮ่องกงกับจีนแผ่นดินใหญ่ สำหรับรัฐบาลปักกิ่ง การประท้วงต่อต้านการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นกลางไม่ตีความความพยายามที่จะเปลี่ยนจาก "สองระบบ" เป็น "หนึ่งประเทศ" ความไม่ไว้วางใจในระบบการบริหารของจีนของชาวฮ่องกง จึงอาจมองว่าการรวมตัวที่ครั้งใหญ่ของรัฐบาลปักกิ่งเป็น “ภัยคุกคามที่มีอยู่” โครงการ Greater Bay Area ซึ่งเป็นโครงการริเริ่มใหม่ล่าสุดของปักกิ่งในการรวมฮ่องกงกับกลุ่มเมืองในมณฑลกว่างตงมีแนวโน้มที่จะพบกับข้อสงสัยและความไม่ไว้วางใจเช่นเดียวกับการ

ส่งผู้ร้ายข้ามแดน [8] ผู้ประท้วงหลายคนประณามว่าเป็นความพยายาม “ทำให้เป็นจีนแผ่นดินใหญ่” (Mainlandization) ของฮ่องกง รัฐบาลฮ่องกงได้เสนอแนะให้มีการปฏิรูปการศึกษา เช่น ชั้นเรียนภาษาจีนกลางภาคบังคับ (ชาวฮ่องกงส่วนใหญ่พูดภาษาแคว้น) และบรรจุ “ความรักชาติ” ลงในหลักสูตรในโรงเรียน ประณามและมีม็อบของฮ่องกง รัฐบาลกลางของจีนกำลังต้องการรัฐบาลที่จะผ่านกฎหมายที่ห้าม “ดูหมิ่น” เพลงชาติและธงชาติของจีน รัฐบาลกลางของจีนและรัฐบาลฮ่องกง ต่างก็เห็นพ้องต้องกันในการอนุญาต “ชาวจีนแผ่นดินใหญ่” ให้ตั้งถิ่นฐานถาวรในฮ่องกงถึง 150 วัน ชาวฮ่องกงจำนวนมากเห็นว่า เป็นวิธีบ่อนทำลาย “ระบบวัฒนธรรมปัจจุบันของฮ่องกง” เศรษฐกิจของฮ่องกงก็ถูกมองว่ากำลังค่อย ๆ ถูกทำให้เป็นจีนแผ่นดินใหญ่ บริษัทส่วนใหญ่ในดัชนี Hang Seng ของฮ่องกงเป็นบริษัทของจีนแผ่นดินใหญ่ ร้านค้าจำนวนมากในฮ่องกงรองรับนักท่องเที่ยวชาวจีนแผ่นดินใหญ่ และผู้ค้าที่ซื้อสินค้าในฮ่องกงเพื่อขายต่อชายแดน นักเรียนฮ่องกงแข่งขันกับชาวจีนแผ่นดินใหญ่สำหรับสถานที่ในโรงเรียนและงานหลังจากสำเร็จการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1997 ราคาที่อยู่อาศัยในฮ่องกงเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวเงินเดือนสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยยังคงอยู่เกือบซบเซาทำให้การซื้ออะพาร์ตเมนต์เกือบเป็นไปไม่ได้สำหรับคนหนุ่มสาว [7] ดังนั้น การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงยังมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนหนึ่งกับจีน เนื่องมาจากการรุกรานของจีนแผ่นดินใหญ่ผ่านกระบวนการจัดการศึกษา วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งทลายเส้นแบ่งระหว่างฮ่องกงกับจีนแผ่นดินใหญ่ จนนำไปสู่การประจันหน้าบนท้องถนนกับรัฐบาลฮ่องกง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจีนยังแสดงท่าทีต่อการประท้วงอย่างระมัดระวัง แม้จะมีการขมขู่ว่าจะใช้มาตรการขั้นเด็ดขาด ส่งกองกำลังทหารเข้าประชิดชายแดนฮ่องกง แต่ก็ไม่ได้แทรกแซงการประท้วงโดยตรงแต่อย่างใด ปลอยปล่อยให้เป็นที่หน้าของรัฐบาลฮ่องกงในการปราบปรามการชุมนุมต่อไป ช่วงเวลาการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน เริ่มขึ้นในเดือนมีนาคม ตลอดจนถึงเดือนเมษายน แต่หนักหน่วงในเดือนมิถุนายน โดยการปิดล้อมอาคารสถานีดับเพลิงของฮ่องกง รวมไปถึงสถานที่ต่าง ๆ การประท้วงมีลักษณะของการชุมนุมที่ไร้แกนนำ มีความคล่องตัวสูง และระมัดระวัง กระจายกระจายในหลายพื้นที่ และดูเหมือนว่าท่าทีของการชุมนุมในฮ่องกง ยังคงดำเนินต่อไปจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์การประท้วงในฮ่องกงโดยเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ว่าด้วยการจลาจลของอแลง บาดียู

ผลการศึกษาพบว่า การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงเป็นการจลาจล (Riots) เนื่องจากประกอบด้วยฝูงชนจำนวนมากที่เคลื่อนย้ายสรรพกำลังและปักหลักในบริเวณต่าง ๆ มีการปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สร้างความเสียหายแก่การคมนาคม การค้า และกิจกรรมต่าง ๆ ในฮ่องกง ทั้งนี้ อแลง บาดียู (Alain Badiou) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส แบ่งการจลาจลออกเป็น 3 ประเภท คือ

“ 1. การจลาจลที่เกิดแบบฉับพลัน (Immediate Riot – IR) ซึ่งสัญญาณที่บ่งชี้ ก็คือ 1.1) การตื่นตัวของคนหนุ่มสาวและการใช้โซเชียลมีเดียในการเคลื่อนไหวและระดมกำลังคนเพื่อต่อต้านรัฐที่เป็นเผด็จการ 1.2) การยึดพื้นที่ที่แน่นอนในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะ ใจกลางของเมืองใหญ่ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของรัฐและทุน 1.3) เกิดการเลียนแบบกิจกรรมและพฤติกรรมของกันและกันของผู้ชุมนุม 1.4) การขยายตัวของจำนวนและประเด็นของการจลาจลยังจำกัดและไม่สามารถขยายไปยังที่อื่น ๆ ได้ และ 1.5) ในช่วงเริ่มต้นของการจลาจล มักจะเต็มไปด้วยความรุนแรงและสถานที่และสิ่งของที่เป็นสัญลักษณ์ของรัฐและทุน 2. การจลาจลแบบซ่อนเร้น (latent Riot – LR) ซึ่งสัญญาณบ่งชี้ คือ 2.1) เกิดการนัดหยุดงานทั่วไปและการยึดสถานที่สำคัญ ๆ เป็นระยะ

เวลานาน 2.2) การยึดพื้นที่ที่กระจายไปทั่วนั้นเริ่มแบ่งปันความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบางอย่างร่วมกัน 2.3) ผู้ที่เข้าร่วมมีความหลากหลายทั้งในแง่ช่วงชั้นทางสังคม เพศสภาพ และเชื้อชาติ ในแง่นี้มีความคิดที่ก่อตัวขึ้นได้ตัดข้ามเส้นแบ่งต่าง ๆ ที่แบ่งผู้คนออกจากกันให้เข้ามาเชื่อมต่อหากันมากขึ้นเรื่อย ๆ 2.4) การรวมและเชื่อมกันแบบตัดข้ามความแตกต่างที่มีอยู่เดิมส่งผลให้เกิด เอกภาพของมวลชน (Popular Unity) ซึ่งกลายมาเป็นปฏิปักษ์กับโครงสร้างอำนาจเดิมที่มีอยู่ และ 3. การจลาจลที่นำไปสู่การสร้างประวัติศาสตร์ใหม่ (Historical Riot – HR) ซึ่งสัญญาณบ่งชี้ คือ 3.1) การยึดพื้นที่จำนวนมากและกินระยะเวลายืดเยื้อยาวนาน 3.2) มีการขยายตัวในเชิงคุณภาพที่ส่วนต่าง ๆ ทั้งหมดของประชาชนเข้ามาเกาะกุมรวมกันในพื้นที่ที่มีการปะทะกับโครงสร้างอำนาจ และ 3.3) จะเห็นการเกิดขึ้นของสโลแกนทางการเมืองที่ผู้คนที่หลากหลายต่างป่าวประกาศและร้องตะโกนออกไปเป็นเสียงเดียวกัน ” [9]

การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติในฮ่องกงเริ่มจากการก่อตัวของกลุ่มเรียกร้องสิทธิพลเมืองในฮ่องกง ในช่วงเดือนมีนาคม ก่อนจะขยายตัวเป็นการชุมนุมที่มีความยืดเยื้อ และยึดครองพื้นที่ของผู้ชุมนุม อีกทั้งคลื่นการประท้วงในเดือนมีนาคม เมษายน และมิถุนายนถือเป็นวงจรการเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ในฮ่องกง การประท้วงต่อต้านรัฐบาลของรัฐบาลฮ่องกงลดลงตั้งแต่สิ้นสุดขบวนการร่ม (Umbrella Movement) ใน ค.ศ.2014 ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมารัฐบาลฮ่องกงประสบความสำเร็จในการปราบปราม ไม่เพียงแต่ขบวนการร่มเท่านั้น แต่ยังมี การต่อต้านทางสังคมอื่น ๆ ด้วยวิธีการทางกฎหมาย และลักษณะของการประท้วงต่อต้าน การส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นแตกต่างจากการเคลื่อนไหวของในปี 2014 ซึ่งขบวนการร่มได้รับแรงบันดาลใจจากการแสวงหาประชาธิปไตยที่แท้จริง โดยการณรงค์การเลือกตั้งทั่วไปของผู้บริหารระดับสูงซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวฮ่องกงไม่มีสิทธิในการเลือก ในทางตรงกันข้าม ขบวนการต่อต้านการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้วางกรอบเพื่อป้องกันในสิ่งที่ชาวฮ่องกงไม่สามารถจะยอมแพ้ได้ คือ อิสรภาพ เสรีภาพ และความปลอดภัยที่รับรองโดยกฎหมาย นี่คือเหตุผลที่คลื่นการประท้วงใน ค.ศ.2019 ดังก้องสำหรับประชาชนมากกว่าการเคลื่อนไหวของขบวนการร่มใน ค.ศ.2014 [8]

ดังนั้น คลื่นการประท้วงต่อต้านรัฐบัญญัติจึงมีความสอดคล้องกับการจลาจลแบบซ่อนเร้น (latent Riot – LR) มีการยึดพื้นที่เป็นระยะเวลานาน กลุ่มผู้ประท้วงมีความหลากหลาย ไม่เฉพาะ นักศึกษา แต่ยังรวมไปถึงประชาชนทั่วไปที่เป็นปฏิปักษ์กับโครงสร้างทางการเมืองเดิมในฮ่องกง อย่างไรก็ตาม การจลาจลดังกล่าวไม่มีอำนาจต่อรองมากพอในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองเดิมในฮ่องกง ซึ่งมีผู้บริหารสูงสุดที่มาจากการแต่งตั้งโดยจีนแผ่นดินใหญ่ ดังเช่นกรณีที่ผู้บริหารสูงสุดปฏิเสธการลาออกจากตำแหน่ง และไม่ยอมทำตามข้อเรียกร้องของผู้ประท้วง 4 ข้อ 1) ยกเลิกข้อกล่าวหาทั้งหมดต่อผู้ประท้วงที่ถูกจับกุม 2) เพิกถอนลักษณะของการประท้วงกลับเป็น “การจลาจล” 3) สร้างการสอบสวนที่เป็นอิสระเกี่ยวกับความรุนแรงของตำรวจ และ 4) ดำเนินการเลือกตั้งประธานเจ้าหน้าที่บริหารและสมาชิกนิติบัญญัติทุกคนด้วยคะแนนเสียงสากล ล้วนแต่สะท้อนให้เห็นว่าการประท้วงไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองในฮ่องกงได้อย่างเบ็ดเสร็จ

จากการศึกษายังพบว่า สภาพการณ์การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงเป็นการปะทุของพลังมวลชนที่ถูกกดทับโดยรัฐ ซึ่งใช้อำนาจในการควบคุมประชาชนให้อยู่ภายใต้เสถียรภาพและความมั่นคงที่แน่นอน ไฮรธัน เจริญสินโอฬาร ได้กล่าวไว้ว่า “ในระบบแบบนี้ สิ่งเดียวที่แน่นอนคือมีความไม่แน่นอน (uncertainly) สูงมาก ผลลัพธ์ของการกดทับความไม่แน่นอนนี้นำไปสู่ความสงบสุขหรือเสถียรภาพชั่วคราว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เสถียรภาพและความมั่นคงในระบบที่มีความสลับซับซ้อนสูงเป็นเพียงภาพลวงตา

เพราะในระบบแบบนี้ ความผันผวน ความไม่แน่นอนต่างหากคือสภาวะของระบบ การพยายามตรึงความไม่แน่นอนนี้ไว้หนึ่ง จะนำไปสู่สภาวะการณ์ที่รุนแรงอย่างคาดไม่ถึงเสมอ” [10]

สรุปผลการวิจัย

การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกง มีปมหลังมาจากการเสนอร่างกฎหมายที่อาจนำไปสู่การลดสิทธิและเสรีภาพของชาวฮ่องกง และปัญหาสังคมทางเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคมในฮ่องกงที่กำลังถูกกลืนกลายโดยจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งชาวฮ่องกงมองว่าตนเองมีความแตกต่างกับจีนแผ่นดินใหญ่ทั้งในแง่ภาษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง จีนแผ่นดินใหญ่จึงมีความไม่เป็นพวกเดียวกันกับชาวฮ่องกง ส่งผลให้การประท้วงร่างรัฐบัญญัติมีปมหลังที่ไม่เฉพาะความไม่พอใจการรุกรานสิทธิและเสรีภาพของรัฐบาลฮ่องกง แต่ยักรวมไปถึงความหวาดกลัวอิทธิพลของจีนแผ่นดินใหญ่ โดยช่วงเวลาการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน เริ่มขึ้นในเดือนมีนาคม ตลอดจนถึงเดือนเมษายน แต่หนักหน่วงในเดือนมิถุนายน และยังคงเคลื่อนไหวต่อไปจนถึงปัจจุบัน ผลการวิเคราะห์การประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงร่วมกับมโนทัศน์การจลาจลของอแลง บาติยู ปรากฏว่า การประท้วงในฮ่องกงมีลักษณะของการจลาจลแบบซ้อนเร้น คือ มีความยืดเยื้อยาวนาน มีความหลากหลายของกลุ่มผู้ชุมนุม มีการยึดอาคารสถานที่สำคัญต่าง ๆ เริ่มจากเดือนมีนาคม ค.ศ.2019 และยังคงดำเนินจนถึงปัจจุบัน แต่ทว่าไม่อาจเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองเดิมในฮ่องกงได้อย่างเบ็ดเสร็จ เนื่องจากขาดอำนาจต่อรอง ยุทธวิธี และสรรพกำลังที่มาจากส่วนต่าง ๆ ทั้งหมดของประชาชนในการปะทะกับโครงสร้างอำนาจ

ข้อเสนอแนะ

- 1) ในด้านนโยบาย รัฐบาลฮ่องกงควรใช้มาตรการผ่อนปรนในด้านที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพที่พึงมีของชาวฮ่องกง และเคารพในความคิดทางการเมืองอันหลากหลายทางของชาวฮ่องกงโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงในทุกกรณี
- 2) ในด้านการทำวิจัยครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประท้วงต่อต้านร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดนในฮ่องกงกับการจลาจลของอแลง บาติยู โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจีนแผ่นดินใหญ่กับรัฐบาลฮ่องกง ในแง่ของการแทรกแซงทางการเมืองว่ามีผลต่อการสร้างจีนใหม่อย่างไร

References

- [1] Amnesty International. (2020). *Hong Kong: Missing Truth, Missing Justice*. Retrieved June 11, 2020, from https://amnesty.or.kr/wp-content/uploads/bcp-attach/Missing-truth_missing-justice.pdf.
- [2] Purbrick, M. (2019). *A report of the 2019 Hong Kong protests*. *Asian Affairs*, 50(4), 465-487.
- [3] Tso, T. (2019). *Legal Service Division Report on Fugitive Offenders and Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Legislation (Amendment) Bill 2019* (PDF). Legislative Council of Hong Kong.

- [4] Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs. (October, 31 2019). *The Six-Monthly Report on Hong Kong 1 January to 30 June 2019*. Retrieved March 11, 2020, from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/856991/Hong_Kong_Six-monthly_Report_Jan-Jun19.pdf.
- [5] Martin, M. (October, 23 2019). *Hong Kong's proposed extradition law amendments*, Congressional Research Service, Retrieved March 11, 2020 from, <https://fas.org/sgp/crs/row/IF11248.pdf>.
- [6] Konkittichai, C. (2016). Public Assembly. *The Secretariat of the House of Representatives*. Retrieved March 11, 2020 from, <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-043.pdf>.
- [7] Martin, M. (October, 18 2019). Hong Kong's protests of 2019, *Congressional Research Service*, Retrieved March 11, 2020 from, <https://fas.org/sgp/crs/row/IF11295.pdf>.
- [8] Zhao L. Qi D. & Shan W. (2019). "*Hong Kong's Extradition Bill: Protests and implications*" EAI, Retrieved March 11, 2020 from, <https://research.nus.edu.sg/eai/wp-content/uploads/sites/2/2019/06/EAIC-01-20190627.pdf>.
- [9] Kitirianglarp, K. (2017). *How a new world will come: An ontology of diversity and the world and change the world in Alain Badiou's mind*. Political Science Journal, 38(3), 152-182.
- [10] Charoensin-o-larn, C. (2018). *Power unbound: language, discourse, everyday life and the changing world*. Bangkok: Vipasa.